

Türkiye 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı dönemine giriyor. DPT tarafından hazırlanan bu plan, önceliklerin belirlenmesi açısından çok önemli. Capital, DPT Müsteşarı Dr. Akın İzmirlioğlu ile bu planı konuştu, İzmirlioğlu, en önemli hedeflerinin Türkiye'yi bilgi toplumuna dönüştürmek olduğunu vurguluyor. Hedef yıl ise, Cumhuriyetin 100. yılı olan 2023. Dr. Akın İzmirlioğlu, 2023 yılında, Türkiye'nin dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasında yer alacağını söylüyor.

O ESKİ BİR DPT ÇALIŞANI

DPT Müsteşarı Akın İzmirlioğlu 1941 doğumlu. 1966'da İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesinden mezun oldu. 1968'de DPT'de çalışmaya başladı. 1972'de, Amerika'da, University of Pittsburgh'da lisanüstü eğitimini tamamladıktan sonra, sırasıyla Devlet İstatistik Enstitüsü, DPT, Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası (DESİYAB), Ticaret Bakanlığı(Bugünkü Sanayi ve Ticaret Bakanlığı), Turizm ve Kültür Bakanlığı'nda çalıştı.

1980'de İstanbul Üniversitesi'nde ekonomi doktorası alan İzmirlioğlu, Gazi Üniversitesi'nde yardımcı doçent olarak akademisyenlik de yaptı. Büyüme, kalkınma modelleri, makro ekonomi, AB ile İlişkiler ve nüfus gibi alanlarda çok sayıda Türçe ve İngilizce yayını-arastırması var.

1985-90 arasında Türkiye'nin Hollanda'daki Lahey ve Viyana Büyükelçilik'lerinde kültür ve turizm müşaviri olarak görev yapan İzmirlioğlu, 1994'te Turizm Bakanlığı'nda bakan müşaviri olarak emekli oldu. 1999'un son aylarında Başbakan Yardımcısı ve Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Devlet Bahçeli'ye bağlı olan DPT Müsteşarlığı'na atandı.

2023 PLANI NE GETİRECEK?

Uzun Vadeli Strateji ve 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı, 24-25 Haziran tarihlerinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nda görüşülerek karara bağlandı.

Eski DPT'li, Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanrikulu, Meclis görüşmeleri sonrasında, bir tarafı Meclis'e, diğer tarafı Anıtkabir'e bakan DPT'nin genel merkezinin 20. katındaki manzaralı ve prestijli konferans salonunda, basın mensuplarına ve ilgililere iki planı da anlattı.

Capital, bakanın basın toplantısından üç gün önce, hem bu iki planı, hem de ekonomideki son gelişmeleri, göreve atandığından beri hiçbir basın kuruluşunu kabul etmeyen Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Müsteşarı Dr. Akın İzmirlioğlu ile görüştü.

Dr. İzmirlioğlu, yoğun Meclis görüşmeleri arasında Capital'e ayırdığı üç saat boyunca, planlamanın gerekliliğinden IMF ile yapılan programın gidişine, reel sektörün durumundan AB ile ilgili ilişkilere kadar pek çok konuya değindi:

• Size göre 8'inci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nı diğerlerinden ayıran en önemli özellik nedir?

• Katılımın çok yüksek olması. Bizim bürokrasideki tecrübemiz şunu gösteriyor ki, toplumun ilgili kesimlerinin tam katkısını almayan hiçbir program başarılı olamaz. Bu programın oluşumunda özel ihtisas komisyonlarında 7 binin üstünde uzmanı biraraya getirdik ve bir "konsensus" yaratmaya çalıştık. Meclis'teki görüşmeler sırasında olsun, diğer seviyelerde olsun programın ana yapısını bozmamak kaydıyla her türlü fikire açık olduk. bunlardan faydalandık.

• Türkiye'nin bu tarz programlara niye ihtiyacı var?

• Bu planlama süreci bu yılın eylül ayında 40'inci yılını dolduracak. Başlangıçta kalkınma programları gelişmiş ülkelerle aramızdaki derin kalkınmışlık farkının, sanayileşerek bir an önce kapatılmasına yönelikti. Tabii şimdi kalkınmayı sadece sanayileşmeyle düşünmek mümkün değildir. Stratejimizde en önemli hedeflerimizden biri, toplumumuzu, bilgi toplumuna dönüştürmektir. Bu plan, bu değişimi organize ediyor.

• Bazıları bugünkü global ve liberal ortamda artık kalkınma planlarına bir yer olmadığını düşünüyor?

• Bilakis. Son 20 yılda, özellikle bilgi ve iletişim sektöründeki gelişmelerle, liberalleşme eğilimi ve globalleşme olgusu geniş kabul gördü. Ama bu ortamda bile Türkiye'nin planlılık geleneğini sürdürmesinin objektif nedenleri var.

• Nedir bu nedenler?

• Ekonomik faaliyetler giderek karmaşıklaşıyor ve ekonomik ilişkilerin uluslararası boyutu giderek artıyor. Planlama, bu faaliyetlerin orkestrasyonunu, eşgüdümünü yapmak açısından gereklidir. Ve böyle bir dönemde bunu yapacak kesim, daha gelişmiş bilgi düzeyi, altyapısı ve yetkin kadrolarıyla devlettir.

Öte yandan, daha önceden planlama, kamu kesimi için emredici, özel kesim için fiyat müdahalelerini de içeren bir biçimde yol gösterici nitelik taşıyordu. Artık bu yaklaşım terk edildi. Piyasaların ön plana çıkmasıyla, devlet iktisadi faaliyetlerin çerçevesini ve kurallarını belirlemekle yetiniyor.

• 8'inci Beş Yıllık Kalkınma Planı ile beraber bir de "Uzun Vadeli Strateji" belirlediniz. Buna niye gerek duyuldu?

• Birinci ve İkinci Plan dönemlerinde 15 yılı kapsayan uzun vadeli plan stratejileri vardı. Ama ondan sonra bundan vazgeçildi. Bu uzun vadeli strateji, siyasi otorite ihtiyaç duyduğu için, topluma yol göstermesi amacıyla hazırlandı. Burada vade, Cumhuriyet'imizin 100. yılı olması sebebiyle, 2023 yılı olarak düşünüldü.

• Uzun vadeli stratejide ana hedefler neler?

• Türkiye 2010 yılında bölgesinin en güçlü ülkesi olacak. Türkiye'nin doğal kaynaklarına, tarihinden gelen imkanlarına baktığınızda bu hedefe ulaşmanın mümkün olduğunu görürsünüz. Geçmişini bilmeyen ulusların geleceği olamaz, ama aynı şekilde yüzünüz geçmişe dönükse istikbali görmek mümkün değildir.

Türkiye'nin 2023'te dünyanın ilk 10 ekonomisinin arasına girmesi imkan dahilinde. Bizim hesaplamamız bunu gösteriyor. 2023'e kadar reel olarak senede ortalama yüzde 7 büyüyeceğiz. O zamanın fiyatlarıyla 1.9 trilyon dolarlık bir (GSMH) ve kişi başına 22 bin dolarlık gelire ulaşacağız.

• Hangi sektörler uzun dönemde ön plana çıkacak?

• Biz bilgi toplumuna doğru giderken, o toplumun altyapısını oluşturacak bilgi ve iletişim sektörleri gelişecektir. Diğer ülkelerin deneyimi şunu gösteriyor. Önümüzdeki dönemde ön plana çıkacak ülkeler, bilgi ve iletişim sektörünün altyapısını geliştirerek bilgiye erişimi kolaylaştıran, bu gelişimi değerlendirebilecek insanı yetiştirebilen ülkelerdir. Bizim de bunu yapmamız lazım. Devlet bu amaca dönük olarak yatırım yapacak, kaynak ayıracak.

• Türkiye uzun zamandır enflasyon sorunuyla yaşıyor. Geçen yıl ise ekonomide ciddi bir daralma yaşandı. Son zamanlarda enflasyon mu, büyüme mi daha öncelikli bir problem tartışması var...

• Bu iki kavram da büyük önem taşıyor ve herhangi bir tanesini gözardı etmek mümkün değil. Zaten 8'inci Beş Yıllık Kalkınma Planı, büyümeye öncelik veren, fakat enflasyon ile mücadeleyi de göz önünde bulunduran bir plan şeklinde hazırlandı.

• IMF ile Türkiye'nin yaptığı programda öncelik enflasyonda...

• Bir stand-by anlaşması yaptık. O hedeflere varmak için uygulanacak metodlar belli. Bu anlaşma 3 yıllık ve 2002'nin sonunda bitiyor. Programın son 2 yılıyla, 8'inci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın ilk 2 yılı çakışıyor. Dolayısıyla planın ilk 2 yılında enflasyonla mücadele, sonra büyüme ön planda olacaktır.

• Hedeflerden birine ulaşmak için diğerinden fedakarlık etmek gerekir mi?

• Büyüme ve enflasyon arasında artı veya eksi bir korelasyon vardır diyemeyiz, böyle bir rabita ilişki yok. Stand-by sonucu ekonomi 2002'nin sonunda büyümeye imkan veren sağlam, sağlıklı bir zemine oturmuş olacak. Bütün dengeler yerli yerine oturmuş olacak. O ortamda istikrarlı bir büyüme olur.

• Sonuçta önce enflasyonu düşürelim, sonra büyüme ile ilgileniriz mi diyorsunuz?

• Sıçraya sıçraya giden bir ekonomi iyi değil Arabaya iki gaz veriyorsunuz, bir frene basıyorsunuz, acemi bir şoför gibi. Ya araba devrilir ya arıza yapar, böyle gidişin sonu felakettir.

Sistem sağlıklı bir yapıya, istikrarlı, sürdürülebilir bir büyümeye ulaşacak politikaları uygulayabilecek bir düzene oturur. Ondandır da büyüme önemli olur. En nihayetinde biz plan döneminde ortalama yüzde 6.7'lik bir reel büyüme ve dönem sonu itibariyle de yüzde 2'lik bir enflasyon hedefliyoruz.

• **Türkiye ciddi bir daralma döneminden çıkıyor. Artan tüketimle ithal ürünlere ilgi fırladı. Ciddi bir dış ticaret açığı (ithalat ile ihracat arasındaki fark) söz konusu. Ufukta birtakım potansiyel sorunlar görülüyor mu?**

• Pek öyle bir durum yok. Yapılmış olan standby anlaşması neticesinde ekonomi bir band içinde seyrediyor. İlk 5 ayda önemli adımlar atıldı. Uygulanan mali politikalar, enflasyonu düşürmeye yönelik önlemler ve yapısal reformlar sonucunda temel makroekonomik göstergelerde de belirgin bir iyileşme gözleniyor.

• **Enflasyon yılın ilk aylarında yüksek çıktı. Tüketici Endeksi'nde yüzde 25, Toptan Eşya Endeksi'nde yüzde 20 artış olarak belirlenen yıl sonu hedeflerine ulaşabilecek miyiz?**

• Ocak ve Şubat aylarında enflasyon ham petrol fiyatlarındaki hızlı artışların etkisiyle yüksek çıktı. Sene sonu hedeflerine büyük bir sapma olmadan ulaşılabilir. Yalnız bunun için tarım ürünleri fiyatlarındaki mevsimsel düşüşlerin gerçekleşmesi ve özel imalat sanayii fiyatlarının kur sepeti hedefi ile uyumlu bir yapıda gelişmesi gerekiyor.

• **Cari açıklar (ticaret açığına turizm ve işçi gelirleri gibi kalemlerin eklenmesiyle elde edilen denge) tahmin edilenden hızlı artıyor. DPT 2000 yılı hedefini yeni revize etti. Bir potansiyel tehlike görmüyor musunuz?**

• İhracat yılın ilk 3 ayında yüzde 1.3 geriledikten sonra, Nisan ve Mayıs'ta sırasıyla yüzde 4.6 ve 10.5 arttı. Yılın ilk 3 aylık döneminde bavul ticaretinde yüzde 43.3 lük bir artış söz konusu. Öte yandan ithalatta herkesin malumu, ilk 3 ayda yüzde 40'luk bir artış söz konusu.

• **Niye ithalat böyle artıyor?**

• Ekonomik aktivitede ve tüketim talebindeki canlanma tabii bir neden. Diğer nedenler ithalatın geçen yılın ilk çeyreğinde ekonomik durumdan ötürü çok düşük olması, bir de petrol fiyatlarındaki yükselme. Bu gelişmeler sonucunda Ocak-Mart döneminde dış ticaret dengesi 4.1, cari işlemler dengesi de 2.6 milyar dolar açık vermiştir.

• **Bu açıklar aynı hızla artmaya devam edecek mi?**

• Önümüzdeki dönemde ithalat artışı yavaşlayacak. İhracat da artış eğilimine girecek. Turizm gelirlerinin de artmasıyla, biz, sene sonunda cari işlemler açığının 5 milyar dolar civarında gerçekleşeceğini tahmin ediyoruz. Tedbirler alınacak. Tedbirler ile halledilemeyecek bir sorun yok. Tedbirler bellidir, yerine göre uygulanır.

• **Mali tedbirlerden mi bahsediyorsunuz?**

• Tedbirler gayet açıktır. İlk sene ve sonrası belirlenmiştir. Hangi araçlar kullanılacak; para politikası, mali politika araçları nasıl olacak bunlar bellidir.

• **Vergi gelirlerinin borç faizlerini karşılama oranları düşüyor. Gelirleri artırmak gerekmeyecek mi?**

• Şimdi, burada temel unsur, iki açıktan sakınmaktır. Birincisi dış ticaret açığıdır, ikincisi bütçe açığıdır. Bütçe açığının da iki ana unsuru vardır;

Birincisi harcamaları kontrol altında tutmak, ikincisi gelirleri artırmak.

• **Harcamaları sıkı sıkı belli bir noktaya gelinmedi mi?**

• Bütün bu sıkıya rağmen kontrol edemiyorsanız ve açık büyüyorsa, o zaman kötü. Ama öyle bir durum yok. Araçlar var. Açık kontrol edilebilir.

• **Gelirleri artırmada nasıl bir anlayış lazım? Yeni vergiler icat etmek mi yoksa vergi tabanını genişletip, toplanmayı toplamak mı?**

• Yalnız bütçe içi tedbirlerle yetinmek mümkün değil. Onun dışında yapısal sorunlar da önemli. Örneğin tarımda sübvansiyonun kaldırılması. Bankaların regülasyonu, özelleştirme. Bunlar da netice olarak gelirleri artıran veya giderleri azaltan önemli etkenler. Bu yapısal reformlar çok önemli. Daha etkin ve daha ekonomik olmak için, devletin bunu yapması, aynı zamanda küçülmeye de gitmesi lazım.

Globalleşmenin serbestleşmesinin önünde durmak mümkün değil.

• **Bizde liberalleşme deyince, hiçbir şekilde kontrol edilmeyen bir serbest piyasa akla geliyor. Bu yanlış değil mi?**

• Öyle anlaşılıp öyle uygulamaya gidince işte arkasından moratoryum geliyor. Türkiye liberal ekonomiye 1950'de geçti 1958'de moratoryum ilan etti. Yani devlet ekonomik olarak iflas etti.

• **Gelişmiş Batı ülkeleriyle Türkiye arasındaki serbest piyasa anlayışının en önemli farkı burada değil mi?**

• Tamamen katılıyorum. Bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinlerin ötesinde bir "orman kanunu" olarak uygulanıyor. Oysa birey de olsa, firmalar da olsa önemli olan haklar. Sizin hakkınız bir başkasının hakkının başladığı yerde bitmeli. Olayı yanlış oynadığınız zaman serbest piyasanın nimetlerinden istifade edemezsiniz

• **Bunu uygularken önemli bir unsur da serbest piyasaları regüle edici birtakım kurumları oluşturmak değil mi?**

• Devletin üretimden çekilip küçülürken, rekabet ortamının regüle edici, düzenleyici bir kurum oluşturmadan çekilmesi mümkün değildir. Hem öğrencilik hem bürokrasi hayatımda uzun yıllar yurtdışında bulundum. Mesela Amerikada serbest ekonomi kuralsız değildir. Serbest rekabetin şartları vardır. Çok sayıda alıcı çok sayıda satıcı malların bölünebilir olması ve daha bir çok kuralı vardır. Bunun o şartlar Amerika gibi serbest ekonomide çok başarılı olmuş ülkelerde kullanılmakta. Dolayısıyla biz de o seviyelere gelmek istiyorsak bunu yerleştirmeliyiz. Düzenleyici kurumlarla sağlanacak bir geçiş olmalı.

• **Enerjide bu konuda ne yapılacak?**

• Düzenleyici bir kurum oluşturulacak. Çalışmaları hızla ilerliyor. Çıkarılacak kanun sene sonuna yetiştirilebilir.

• **Bu olmadan özelleştirilmelere geçilmesi doğru mu?**

• Enerji hassas bir sektör. Bir taraftan enerji ihtiyacı var. Diğer taraftan fazla yatırım yapılırsa enerji fazlasına gidirsiniz. Her ikisi de muhtemel durumlar. Bunu çok iyi planlamak gerekir.

• **Enerjide özelleştirmelere gitmeden önce düzenleyici bir kurum oluşturmanın gerekliliğine inanıyor musunuz? Yoksa acilen arzı artırmak mı lazım?**

• Kalkınma gerçekten bir orkestrasyon olayıdır. Çok farklı faktörleri bir ahenk içinde bir araya getirmek gerekir.

• **Tarımda yapılan son düzenlemeler ve ürün fiyatlarının geçen yıllara göre çok düşük, dünya standartları seviyelerinde belirlenmesi birtakım sıkıntılar yarattı...**

• Tarımda fiyatlandırmayı dünya standartlarının üstünde yapmak kaynak israfı getirir. Kaynakları optimal dağıtmıyorsunuz, fırsat maliyeti var. Ona ayırdığınız kaynakla başka işler yaparak daha verimli olabilirsiniz. Kalkınma olayında basit hesaplar gereklidir ama yeterli değildir. Sistemi bütünüyle göremezsiniz kaynak israfına sebep olursunuz.

• **Bu zamana kadar gelmiş. Doğru hesap ortada ama birdenbire de bu kadar insanı devlet ortada bırakabilir mi? Sonra uzun vadede kırsal kesimde yaşayanların toplam nüfusa oranının yüzde 10'a düşeceğini ifade ediyorsunuz. Bu kırsal kesim nüfusunun 2023'e kadar 17 milyon azalacağını gösteriyor. Bu değişimin sosyal etkileri neler olacak?**

• Batı ülkelerinde kırsal kesim nüfusu belli. Sağlıklı bir yapıları olan bu ülkeler gibi olmak istiyoruz. Gelişmiş Batı ülkelerine baktığımızda o şekilde sağlıklı bir yapı Türkiye'de de hedeflenmiştir. Yanlış karardan döndüğünüz anda kardasınız.

• **Ama bu değişim ciddi bir yük getirmeyecek mi?**

• İşte bunun için zaten planlama gerekli. Biz de bunu yapıyoruz. Türkiye bu imkanları insanına sunacak güce sahiptir. Bunu sağlamak için her türlü fedakarlığı yaparız. Türkiyenin vazgeçemeyeceği bazı nitelikleri vardır. Laiklik, ulusal kimliğimiz. Bunlardan vazgeçilmediği bu ilkelerden asla taviz verilmediği sürece ulaşamayacağımız hedef yoktur.

• **AB'ye girmek istiyoruz. Kendi ulusal kimliğimizden ödün vermeden AB'ye girmek mümkün mü?**

• AB'ye girmek Türkiye'nin hedefi. Türkiye'nin AB'ye girmesi için ulusal kimliğinden ödün vermesine gerek yoktur. Ayrıca Türkiye'nin başka ülkelerle ilişki içinde olması da gereklidir. Türkiye'nin AB'ye aday veya üye olması, başka ülkelerle ilişkilerini geliştirmesine engel değildir. Bilakis AB'ye üye olması, üye olmayanlarla münasebetlerini geliştirmede faydalıdır.

BANKALAR DAHA İYİ DENETLENMELİ

• Bankacılık sistemi ne olacak?

• Bizde bankacılık sisteminin temel problemi bellidir. Özkaynak yetersizliği, aktif kalitesinde bozulma, açık pozisyon ve buna bağlı artan bilanço dışı riskler. Geçen yıl Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na devredilen bankaların açıkladıkları yüksek zararlarla da gördük ki, kamuya ilan edilen bilgilerin gerçeğe uygunluğu konusunda ciddi şüpheler var.

• Bundan sonra ne yapmalı?

• Bankacılık Kurulu'nun denetim etkinliğini artırması, bankalarda da yeterli bir risk yönetimi ve dahili denetim sisteminin oturmasının sağlanması gerekiyor. Bankaların performansı sürekli değerlendirilmeli, ayrıca bağımsız denetim hizmetlerinin kalitesi de yükseltilmeli. Özkaynaklar artırılmalı, üstlendikleri risk azaltılmalı. Bunun dışında kanımızca, muhasebe kuralları da gözden geçirilmeli, bankaların faaliyet raporlarının standart rasyolar gibi daha kapsamlı bilgileri ithiva etmesi sağlanmalı.

• Enflasyon düşüyor, bankalar kendilerini yepyeni bir iş ortamı içinde buldular. Neye dikkat etmeliler?

• Maliyetleri kısımlılar. Kamu menkul kıymetlerine plasman azalacağına göre hizmet çeşitlemesine gitmeliler.

TÜRKİYE'DE BİR BILL GATES OLSA ÇOK ŞEY DEĞİŞİRDİ

• Türkiye'nin AB ile ilişkileri açısından bakıldığında, mal ve sermaye serbest dolaşüyor. Hizmet sunumu, yani işçilerin dolaşımı serbest değil. 8'inci Beş Yıllık Kalkınma Planı süresinde bunun gerçekleştirileceği ifade ediliyor. Bu hakikaten mümkün mü?

• Serbest rekabetin ve piyasanın gereği işçiler, yani hizmet sunumu etkin kullanıldığı yerde kullanılmalıdır. Ama Türkiye açısından bunun önünde engeller var. Önce bazı kademeleri aşmalısınız ki, sonra o noktaya gelesiniz diyorlar.

Enformasyon toplumuna gelmek için, illa sanayi sonrası toplumu olmaya gerek yoktur. Zambiya de enformasyon toplumuna geçebilir. Türkiye'de bir Bill Gates olsa çok şey değişirdi. Beş yıl uzun bir süre, niye olmasın? Ancak yine burada da orkestrasyon fevkalade önemli. Türkiye kaynaklarıyla, insanıyla, geçmişinin de gösterdiği, kanıtladığı üzere, tüm bu hedeflere ulaşacak güce sahiptir.

100'ÜNCÜ YILDA TÜRKİYE DEMOGRAFİSİ

DPT'nin uzun vadeli stratejisi, Türkiye'nin 2023 yılındaki durumu için de bir hedef çiziyor. 2000'den 2020'ye nüfus yılda ortalama yüzde 1.1 artacak, daha sonra bu artış yüzde 1'in altına incek. 2023 yılında nüfusun yüzde 90'ı kentsel kesimde, yüzde 10'u kırsal kesimde yaşayacak.

Son nüfus sayımında Türkiye'nin nüfus artış hızı ilk defa olarak yüzde 2'nin altına inmiş, 1.7 civarında gerçekleşmişti. DPT'nin artış hızlarına göre Türkiye nüfusu

2023 yılında 83 milyon kişiyi geçecek ve bunun sadece 8 milyonu kırsal kesimde yaşıyor olacak.

Bu gün kırsal kesimde yaklaşık 26 milyon kişi yaşıyor. Yani 2023'te kırsal kesim nüfusu 18 milyon düşecek. DPT'nin projeksiyonları gerçekleşirse, Türkiye'yi ciddi bir kültürel değişim, konut ve istihdam sorununun beklediği, bunların çözümünde de sosyal altyapı, konutlaşma ve eğitim için ciddi bir kaynak aktarımı gerçekleşeceği ortaya çıkıyor.

REEL SEKTÖR TOPARLANIYOR

• Reel sektörde, sanayi cephesinde durum ne?

• 2000 yılına ilişkin mevcut veriler, reel sektörde de toparlanma eğiliminin başladığını gösteriyor. Aylık sanayi üretimi 1999 Aralık ayından itibaren, ılımlı da olsa, bir artış eğilimine girdi. Sanayi üretimi Ocak-Nisan dönemi itibariyle 1999'de yüzde 6.1 oranında gerilemişken, bu yıl yüzde 3.7 oranında bir artış gösterdi.

• Çok da yüksek bir büyüme değil...

• Artışın sınırlı kalmasının nedeni depremden etkilenen Tüpraş'ın İzmit Rafinerisi'ndeki üretim düşüşü. Bu bütün petrol ürünleri alt sektörünü olumsuz etkiledi. Petrol ürünleri hariç tutulduğunda sanayide, ilk dört aydaki üretim artışı yüzde 9.

KİT'LER NASIL ÖZERKLEŞTİRİLECEK?

• Özelleştirme kapsamı dışında bir takım kamu işletmeleri var. Plan'da bunların özerkleştirilmesi gerektiği yazıyor. Bu nasıl yapılacak?

• Burada özerkleştirme, işletme ve yatırım faaliyetlerinin günlük siyasi müdahalelerden uzak tutulması anlamında. Aksi takdirde, devlet mülkiyetinin gerektirdiği yönetim ve denetim yetkisinin sınırlandırılması anlamında değil.

• Günlük siyasi müdahalelerden bu işletmeleri nasıl uzak tutacaksınız? Planınız nedir?

• Buradaki kritik ayırım, kuruluşların faaliyetlerinin ekonomik gereklerle uygun olarak karlılık, verimlilik esaslarına göre sürdürülmesinin sağlanması.

KİT'leri düzenleyen 233 sayılı bir Kanun Hükmünde Kararname var. Bu kararnamede yapılacak değişikliklerle kuruluşların piyasa ortamında çalışmalarının teşviki, kaliteli personel istihdamının sağlanması, maaş ve ücret rejiminin performansa dayalı hale getirilmesi, atamaların objektif kriterlere dayandırılması, yönetim sürekliliğinin sağlanması, bir de tabii piyasa dışı kamu müdahalelerinin sınırlandırılarak yeterince açık bir şekilde tanımlanması gerekiyor. Bir de denetim mekanizmasının yeniden düzenlenmesi lazım.

Sekizinci Plan'ın temel hedefleri

Kamu		8'inci Plan'daki 2005 hedefi
Yıllık ortalama GSMH büyüme oranı (%)		6.7
Toplam GSMH (Milyar \$)		302
Kişi başına GSMH (\$)		4,300
Sektörlerin GSMH'deki Payı (%)	Tarım	14.0
	Sanayi	23.8
	Hizmetler	62.2
Enflasyon (%)		Tek haneli
KKBG'nin GSMH'ye oranı (%)		3.0
İhracat (Milyar \$)		46,5
İthalat (Milyar \$)		79,2
Turizm gelirleri (Milyar \$)		11,6
Nüfus (Bin kişi)		70,222
Nüfus artış hızı (%)		1.38
Kent nüfusunun toplam nüfusa oranı (%)		78.0
Bebek ölüm oranı (Binde)		28.8
Ortalama yaşam süresi (Yıl)		70.3
Doktor sayısı (Bin kişi)		105,000
Doktor başına nüfus		669
Hastane yatağı sayısı		200.00
Yatak başına nüfus		351
Eğitim kademeleri İtibariye okullaşma oranları (%)	İlköğretim	100.0
	Ortaöğretim	75.0
	Örgün yükseköğretim	28.3
Sabit telefon abonesi sayısı		26,000,000
Cep telefonu abonesi sayısı		30,500,000
Kaynak: DPT, Uzun vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 2001-2005		